

## WOORD, KLANK &amp; BEELD

## CD KLASSIEK

Muziek voor Mariazell  
Joseph Haydn

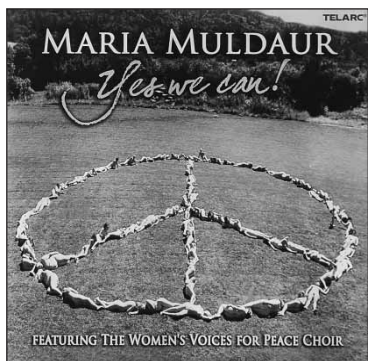
Het feestjaar voor Joseph Haydn, in 2009 twee eeuwen overleden, mag dan al voorbij zijn, in de platenrekken leeft het nog lang verder. Reeds in de eerste periode van zijn carrière, meer precies in 1766, componeerde Haydn de mooie Mis in C-Dur voor het klooster van Mariazell in de Oostenrijkse Alpen. Dat is nog steeds een van de meest bezochte Maria-oorden van Centraal-Europa, en best vergelijkbaar met ons Scherpenheuvel. Er prijkt immers ook een schitterende barokke kerk. Beide bedevaartsoorden zijn echte parels van de cultuur van de Contrareformatie. De Oostenrijkse Habsburgers hadden ook veel belangstelling voor de cultus in Mariazell, al zou de 'keizer-koster' Jozef II (nog tijdens Haydn's leven) de abdij van Mariazell in het kader van zijn kloosterpolitiek zonder veel schroom opheffen. Joseph Haydn moet als Oostenrijker ongetwijfeld een bijzondere voorliefde hebben gehad voor het heiligdom van Mariazell, want hij

schreef twee keer een *Missa Cellensis* (luttel mis voor Zell). Hij componeerde een 'grote' mis, die op de voorliggende cd voorkomt, evenals een 'kleine', die hij zestien jaar later toondichtte. Haydn werkte in die tijd uitsluitend voor de prinsen Eszterhazy, die het heiligdom begunstigde, maar het is niet helemaal zeker of zij het waren die dit werk bij hem bestelden.

Alleszins moet het een belangrijk opdrachtgever zijn geweest, want dit werk is zo uniek en zo groots, dat we ervan mogen uitgaan dat Haydn het niet zomaar heeft geschreven. Het is echt een plechtige en tegelijk ook heel opgewekte 'artiestenmis', waarbij de muziek hemelwaarts opwiekt zoals de bladgouden ornamenten van de barokke kerkplafonds. Vooral het credo is een fenomenaal werkstuk. Joseph Haydn werkt elke zin eigenstandig uit met precieze accentuering in de muziek van de woordbetekenis. En toch hangt alles perfect aan een. Haydn schildert met een bijzonder rijk palet en componeert muziek die ons vandaag nog steeds emotioneel kan aanspreken. De keurige uitvoering in de Liebfrauenkirche in Dresden werd verzorgd door Anima Eterna onder leiding van onze landgenoot Jos Van Immerseel. (JC)

Joseph Haydn, *Missa Cellensis C-Dur Hob XXII 5*, door Lydia Teuscher (sopraan), Marianne Beate Kielland (alt), Markus Schäfer (tenor) en Harry van der Kamp (bas), samen met het orkest Anima Eterna onder leiding van Jos van Immerseel, Carus (distributie Codaex) 83.247, 21,15 euro.

## CD MODERN

In het spoor van Obama  
Marie Muldaur

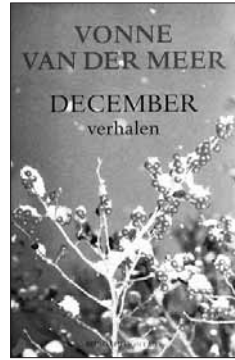
Meer dan veertig jaar geleden, in the summer of '69", vond in het Noord-Amerikaanse Woodstock de 'moeder' van alle zomerfestivals plaats. Dat werd vorig jaar uitgebreid herdacht. En uiteraard pikte de muziekindustrie een graantje mee door een aantal remakes van de oude successen van de deelnemende muzikanten van toen uit te brengen. En aldus gebeurde wat volstrekt ingaat tegen de zin van de originele Woodstockbezoekers. De commercie annexert een gebeurtenis die eigenlijk afkerig stond van het commerciële.

Een veel traditioneler benadering bij 'oude glorie' Maria Muldaur op haar recente album *Yes we can!* Muldaur is een bekende folk- en blueszangeres die met *Midnight at the Oasis* een grote hit had in... 1974. Hoewel inmiddels 65, is ze een krasse dame die al meer dan veertig albums liet persen. Zij bleef de hele tijd vrij consequent de principes van de *revival* van de *folk music* uit de jaren 1960 aanhouden. Deze cd brengt een hele reeks songs waarin zijzelf samen met een aantal bekende zangeressen uit de gouden jaren van de protestliederen president Obama een hart onder de riem komt steken. Een politieke plaat?

Onder de gasten is de bekendste zeker Joan Baez, een oudgediende van Woodstock, en voor de jongere generatie Bonnie Raitt. Vrijwel alle liedjes draaien rond thema's als grotere gelijkheid, sociale rechtvaardigheid en vrede. En dat alles met Muldaur's donkere stem op een stevige beat. Meer moet dat niet zijn voor een 'oudstrijder' van mei '68. (JC)

Marie Muldaur & The Women's Voices for Peace Choir, *Yes we can*, TELARC (distributie Coda), CD-83672, 20 euro.

## BOEK FICTIE

Decemberverhalen  
Vonne van der Meer

In deze bundel verhalen van Vonne van der Meer beleven de personages de decemberfeesten sinterklaas en Kerstmis op wel heel bijzondere wijze. Een jongen van achttien zet nog steeds zijn schoen, met een wortel erin en

een bakje water ernaast. Zijn geloof in de sint is sterker dan zijn verlangen naar een meisje dat hem uitlacht om zijn kinderachtigheden. De manier waarop hij het verantwoordt, heeft echter allerminst iets kinderachtigs. Het doet verdacht veel denken aan de manier waarop christenen zich in deze samenleving moeten weren om hun geloof in God te beleven. Dan is er dat echtpaar dat van elkaar niet weet dat ze twee daklozen in hun huis-in-aanbouw van een slaapplek en proviand voorzien. Omdat het bijna Kerstmis is, durven ze de twee 'zwartslapers' niet weg te sturen. Intussen beleven ook zij een waarachtige kerst. De zes parabels – zo zou je ze bijna kunnen noemen – vertellen telkens een uit het leven gegrepen verhaal, maar dan met een bizarre toets die tot nadenken stemt. De personages hebben met elkaar gemeen dat ze hun verbeelding volgen en daarbij wel eens uitko-

men bij de kern van het christelijke geloof.

Het mag dan al januari zijn, dit boekje *Decemberverhalen* kan er beslist nog wel door op een donkere avond. Of misschien spreidt de lezer ze liever uit over een week: voor elke avond een verhaal en nadien even mediteren. Vonne van der Meer (1952) is een bekende Nederlandse schrijfster en regisseur. Midden jaren 1990 werd ze katholiek. Later volgde haar man Willem Jan Otten, ook schrijver, haar in die keuze. (LW)

Vonne van der Meer, *Decemberverhalen*, Contact, 2009, Amsterdam/Antwerpen, 142 blz., 16,95 euro, ISBN 978 90 254 3256 0.

## BOEK SPIRITUALITEIT

Silouan de anthoiet  
Archimandriet Sophrony

Het levensverhaal van de heilige Russische monnik Silouan, gestorven in 1938, is een van de hoogtepunten van de hedendaagse orthodoxe literatuur. De Nederlandse uitgeverij Orthodox Logos biedt een Nederlandse vertaling aan van dit lijvige en merkwaardige boek, geschreven door Silouan's leerling Sophrony, gevolgd door de geschriften van de monnik die in 1988 door de orthodoxie heilig werd verklaard.

Silouan, een voormalig Russisch soldaat, verkoos een leven in stilte op de berg Athos, de beroemde monnikenrepubliek in Griekenland. Daar kwam hij tot een leven van voortdurend gebed en een begrip van diepe nederigheid, waaruit velen kracht en wijsheid

kwamen putten. Voor Thomas Merton was Silouan een voorbeeld van een heiligheid die tegelijk traditioneel en hedendaags is. Heel centraal in Silouan's spiritualiteit staat het bidden voor je vijanden en de vergevingsgezindheid.

Het boek is een ontmoeting die vervreemdend kan werken, maar die ons tegelijk binnenleidt in de wereld van de kerkvaders, of beter, van waaruit zij leefden. Wie de orthodoxe spiritualiteit wil begrijpen, kan niet voorbij dit boek. (EDS)

Archimandriet Sophrony, *De heilige Silouan de Athoniet*, Orthodox Logos, Tilburg, 2008, 542 blz., 29,50 euro, ISBN 978 90 811 5551 9.

## BOEK KOKEN

Vlees noch vis  
Sonja van de Rhoer

Neen, dit is geen fanatiek kookboek dat alle vlees- en visproducten bant uit de keuken, maar wel een boek bedoeld voor iedereen die houdt van snel, gezond en makkelijk koken. Natuurlijk geldt dit ook voor vegetariërs, maar evenzeer voor al wie af en toe geen vlees, vis, wild of gevogelte wil eten en toch alle 'broodnodige' voedingsstoffen binnen wil krijgen.

Op de eerste pagina's vindt u alvast een handvol tips beginnend met *Help, mijn kind wil geen vlees meer eten*, maar ook hoe recepten te combineren voor disgenoten die wel nog een stuk vis of vlees op

hun bord wensen. Deze tips wordt aangevuld met een kleine basisvoorraad van wat handig is in de voorraadkast te hebben staan, zoals bloem rijst, pasta, houdbare room, suiker, aangevuld met enkele minder gebruikelijke maar niet onvindbare benodigheden zoals kikkererwt, linzen, zongedroogde tomaten of noten. Allemaal in het grootwarenhuis te vinden.

Dit kookboek volgt de gebruikelijke gangen in het menu. Beginnen doen we dus met allemaal kleine hapjes om de eetlust op te wekken, zoals bruschetta, gegrild brood dus, of gevulde kerstomaatjes of champignons. Onvermijdelijk zijn natuurlijk de talrijke heerlijke groentesoepen, natuurlijk bereid met groentebouillon. Een overzicht van kruiden die de soepen net iets anders maken, vindt u ook.

Volgen salades, pastagerechten en roerbakgerechten met rijst, noedels of granen. Bijzondere vermelding krijgen de stampotten zoals de onvolprezen boerenstampot met boerenkool, op smaak gebracht met ui, tomaat en geraspte pittige kaas.

Gerechten met vleesvervangers worden opgedeeld in gerechten met kaas, ei en noten, en deze met tahoe (tofu), tempé en quorn – afgeleide producten van soja. En natuurlijk zijn er voor deze win-

tertijd ook enkele suggesties voor ovenschotels. Wat denkt u van een aardappelgratin met paddenstoelen of een gratin van prei of venkel? Voor de zomertijd is er aandacht voor de barbecue met groentespiesen of gemarineerde champignons.

Het menu wordt afgerond met chocolademousse, crumble of smoothies. En voor wie houdt van seizoensgroenten en dito fruit is er achteraan een handig overzicht wanneer welke groente beschikbaar. Smakelijk. (TH)

Sonja van de Rhoer, *Vegetarisch basiskookboek*, Unieboek, Houten, 2009, 272 blz., 29,95 euro, ISBN 978 90 475 1000 0.